

Oecanthus pellucens

BOOMKREKEL

Oecanthus pellucens

maten in mm

♂	10-13
♀	11-14
voorvleugel ♂	9-10
voorvleugel ♀	9-11
legboor	6-7,5

draagwijdte geluid

menselijk oor:	30-120 m
	koren tot 200 m
bat-detector:	niet hoorbaar
instelling:	nvt

Oecanthus pellucens is een sierlijke, kleine krekkel, meestal met een geelbruine kleur. Het halsschild is, anders dan bij de meeste andere krekels, veel langer dan breed. De voorvleugels reiken tot aan de achterknie en de achtervleugels steken achter de voorvleugels uit. Het vliegvermogen blijkt gecorreleerd te zijn aan de lengte van de achtervleugel (DORDA 1995). Bij het vrouwtje zijn de cerci ongeveer even lang als de lange, smalle legboor.

De cyclus is eenjarig. De eieren worden in plantestengels afgezet. Het voedsel bestaat uit zachte plantedelen en kleine insecten. De soort komt voor op allerlei snel opwarmende plaatsen met een goed ontwikkelde kruid- en struiklaag, langs de Rijn in ruderaal vegetatie. Vanwege het voorkomen in wijngaarden wordt de soort ook wel wijnhaantje genoemd (DETZEL 1991, KRETSCHMER 1984, SANDER 1995).

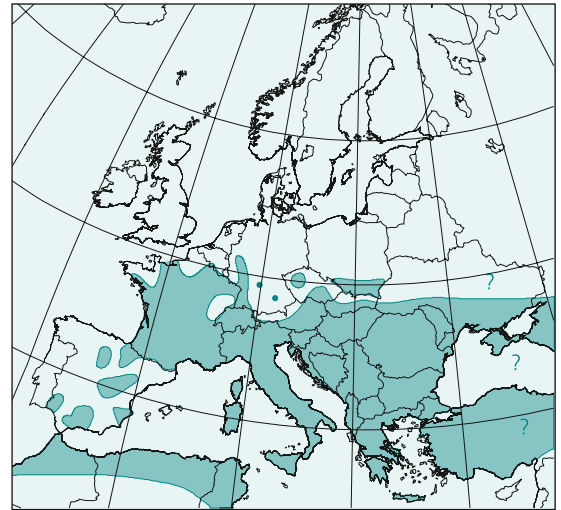
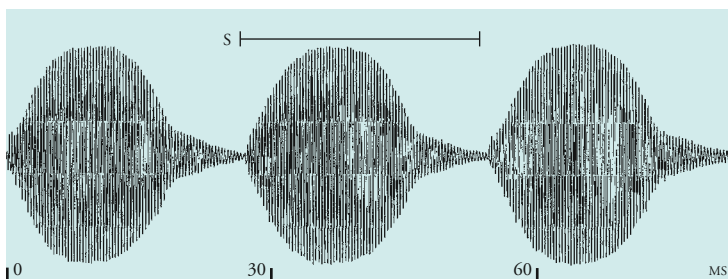
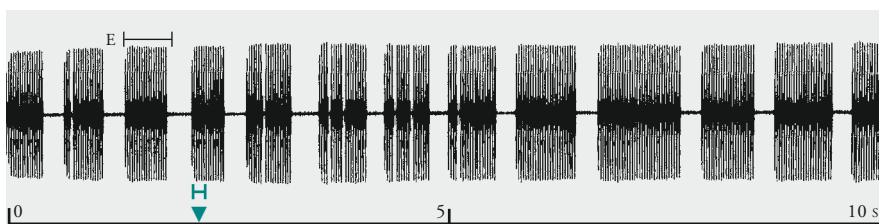
Het tsjirpen van deze soort (cd 21) vormt een van de meest welluidende krekkelgeluiden. Het is typisch voor de warme zomeravonden in Zuid-Europa. De mannetjes zingen veelal in koren. De roepzang bestaat uit helder trillende geluiden van 0,4-2 s, die snel op elkaar volgen. De baltszang lijkt op de roepzang. Het vrouwtje zingt niet. Deze soort begint in de avondschemering te roepen, met een maximale activiteit tussen 21.00 en 22.00 uur. Ze zingen tot in het begin van de nacht. Bij de copulatie snoept het vrouwtje van een afscheiding van speciale klieren op de rug van het mannetje (HOHORST 1937).

VOORKOMEN

O. pellucens heeft een groot verspreidingsgebied dat reikt van West-Europa en Noord-Afrika tot in West-Siberië. In Europa komt de soort voor tussen 35° en 50° noorderbreedte. De soort lijkt zich de laatste jaren in het Rijndal naar het noorden uit te breiden. In 1993 kwam hij tot bij Keulen voor en in 1994 werd de boomkrekkel al bij Düsseldorf gevonden. Ook in Saarland en het Moezeldal breidt de soort zich uit. In 1995 werden de eerste dieren in België waargenomen, en ook in Luxemburg werd de boomkrekkel in 1992 weer gevonden, waar hij sedert 1971 niet meer gezien was (DORDA 1995, KINN & MEYER 1988, SANDER 1992, 1995, US).

oscillogram

Oecanthus pellucens

In 1995 werd voor het eerst een boomkrekkel in Nederland gevonden: een enkel zingend mannetje werd waargenomen in een tuin in Delft (MOSTERT 1996). Hoewel van *O. pellucens* langvleugelige individuen bekend zijn, die goed kunnen vliegen en waarschijnlijk voor de snelle verbreiding van deze soort zorgen, gaan we er vooralsnog van uit dat het Delftse dier Nederland niet op eigen kracht heeft bereikt. Het vele verkeer tussen Nederland en zuidelijk Europa is een logischer verklaring voor dit verdwaalde dier. De voortgaande uitbreiding van de soort en de elkaar opvolgende warme zomers maken het wel waarschijnlijk dat de boomkrekkel binnen enkele jaren tot de Nederlandse fauna zal horen. Het eerst is de soort dan te verwachten langs de Rijn of in Zuid-Limburg (DORDA 1995, SANDER 1995).

BESCHRIJVING GELUID

roepzang ● (cd 21: 0.00-0.57)

De roepzang bestaat uit helder trillende echemes (0,4-2 s), die meestal met kleine intervallen (200-300 ms) op elkaar volgen. Ieder echeme bestaat uit een groot aantal syllaben (15-30). Een van beide bewegingsrichtingen van de vleugels geeft geluid. De eerste 1 of 2 syllaben van een echeme klinken wat zachter dan de overige syllaben. Deze overige syllaben zijn - heel opvallend - nagenoeg even luid. Soorten van het geslacht *Oecanthus* kunnen gebruik maken van gaten in bladeren en randen van bladeren om hun geluid zo efficiënt mogelijk voort te brengen (BAILEY 1991, HOHORST 1937, SCHMIDT & SCHACH 1978, WALKER 1962, BO).

Het vrouwtje maakt geen geluid.

baltszang

Bij de baltszang wordt een sneller en krachtiger zang voortgebracht (HOHORST 1937).

overige geluiden

Het voorkomen van storingsgeluiden wordt gemeld (HARZ 1960).

frequenties

Ieder individu heeft een smalle piek bij een bepaalde frequentie. De variatie tussen individuen echter nogal groot 2000-3200 Hz (MD, BO).

SUMMARY

The Italian Cricket is a slender, brown cricket, living in trees and shrubs. The species is very common in southern Europe, where its melodious song can be heard almost everywhere. During the last decades *O. pellucens* has expanded to the north in the Rhine valley in Germany and expanded westwards into Luxembourg and Belgium. A specimen observed in 1995 in a garden in the town of Delft in The Netherlands most likely was accidentally imported. We, however, do expect that the species will establish itself in The Netherlands in future.

Myrmecophilus acervorum

MIEREKREKEL

Myrmecophilus acervorum is een zeer kleine, geelgekleurde krekkel, zonder gehoororganen of vleugels. De dieren maken dan ook geen geluid. De vrouwtjes hebben een korte legboor. De krekels leven in mierennesten, waar ze leven van een wasachtige afscheiding van de mieren en mogelijk ook van mierenbroed. Er bestaan twee vormen; een kleine vorm, die alleen bij kleine miersoorten voorkomt en een grote vorm, die als nymf bij kleine miersoorten voorkomt en als volwassen dier bij grotere soorten. Het krekeltje werd in Noord-Duitsland veel gevonden bij de mieren *Formica fusca*, *Lasius niger* en *Lasius brunneus*. Omdat ten noorden van de Alpen alleen vrouwtjes bekend waren, ging men er lange tijd van uit dat de soort zich hier parthenogenetisch voortplant. Recent werd bij Berlijn echter ook een mannetje aangetroffen (HÖLLDOBLER 1947, MÖLLER & PRASSE 1991, WEIDNER 1953A).

VOORKOMEN

M. acervorum wordt verspreid over een groot gebied gevonden, van Frankrijk, Spanje en Noord-Afrika tot in Zuid-Rusland. Uit Duitsland zijn verspreid door het land vindplaatsen bekend, waaronder een recente in oostelijk Noord-rhein-Westfalen. In de omgeving van Berlijn werd de soort zelfs vrij veel aangetroffen. In Luxemburg werd *M. acervorum* tweemaal voor 1960 gevonden bij Reckingen/Mersch, maar later werd de soort hier niet meer teruggevonden. Omdat *M. acervorum* in Berlijn veel op braakliggende terreinen, spoorwegemplacements en in tuinen gevonden werd, is het niet uitgesloten dat dit krekeltje ooit nog eens in Nederland gevonden wordt. Om de soort te vinden moet men in mierennesten zoeken, waarbij platte stenen omdraaien de meest efficiënte methode is (KINN & MEYER 1988, MÖLLER & PRASSE 1991, VOLPERS ET AL. 1994, WEIDNER 1953).

SUMMARY

The Ants'-nest Cricket is a very small cricket which lives in ant nests. Since the insects are so difficult to find, the species is only known from few, scattered sites, throughout its range. The localities closest to the Netherlands are those in Luxemburg where it was recorded before 1960. It is not impossible that this cricket will be found in The Netherlands.

Myrmecophilus acervorum

maten in mm

♂	?
♀	2,5-3
voorvleugel ♂	0
voorvleugel ♀	0
legboor	1,5-1,8